

ఆస్సోటయామాస చుచుంబ

పుచ్చం ననంద చిక్రీడ జగౌ జగామ |

స్తంభానరోహన్ నిపపాత భూమా

నిదర్శయన్ స్వాం ప్రకృతిం కపీనామ్ ||

55

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం
సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే దశమ స్కంధః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామౌ దాశరథి ర్యది |

పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణీమ్ ||

అథ ఏకాదశ స్కంధః

అవధూయ చ తాం బుద్ధిం బభూ వావస్థిత స్తదా |

జగామ చాపరాం చింతాం సీతాం ప్రతి మహాకపిః ||

1

న రామేణ వియుక్తా సా స్వప్తు మర్హతి భామినీ |

న భోక్తుం నాప్యలంకర్తుం న పాన ముపసేవితుమ్ ||

2

నాన్యం నర ముపస్థాతుం సురాణా మపి చేశ్వరమ్ |

న హి రామసమః కశ్చి ద్విద్యతే త్రిదశేష్వపి ||

3

అన్యేయమితి నిశ్చిత్య పానభూమౌ చచార సః |

క్రీడితే నాపరాః క్లాంతా గీతేన చ తథాపరాః ||

4

న్యతేన చాపరాః క్లాంతాః పానవిప్రహతా స్తథా |

హనుమతా పునః పానభూమి పరిశీలనమ్

మురజేషు మృదంగేషు పీఠికాసు చ సంస్థితాః ||

5

- తథాస్తరణముఖ్యేషు సంవిష్టౌ శ్చాపరా స్త్రియః |
అంగనానాం సహస్రేణ భూషితేన విభూషణైః || 6
- రూపసల్లాపశీలేన యుక్తగీతార్థభాషిణా |
దేశకాలాభియుక్తేన యుక్తవాక్యాభిధాయినా || 7
- రతాభిరత సంసుప్తం దదర్శ హరియూథపః |
తాసాం మధ్యే మహాబాహు శుశుభే రాక్షసేశ్వరః || 8
- గోష్ఠే మహతి ముఖ్యానాం గవాం మధ్యే యథా వృషః |
స రాక్షసేంద్ర శుశుభే తాభిః పరివృత స్వయమ్ || 9
- కరేణుభి ర్యథారణ్యే పరికీర్ణో మహద్విపః |
సర్వకామై రుపేతాం చ పానభూమిం మహాత్మనః || 10
- దదర్శ హరిశార్దూల స్తస్య రక్షఃపతే ర్గృహే |
మృగాణాం మహిషాణాం చ వరాహాణాం చ భాగశః || 11
- తత్ర న్యస్తాని మాంసాని పానభూమౌ దదర్శ సః |
రాకృషు చ విశాలేషు భాజనే ష్వర్థభక్తితాన్ || 12
- దదర్శ హరిశార్దూలో మయూరాన్ కుక్కుటాంస్తథా |
వరాహ వార్ధ్రాణసకాన్ దధి సౌవర్చలాయుతాన్ || 13
- శల్యాన్ మృగమయూరాంశ్చ హనుమా నన్వవైక్షత |
క్రకరాన్ వివిధాన్ సిద్ధాన్! చకోరా నర్థభక్తితాన్ || 14
- మహిషా నేకశల్యాంశ్చ ఛాగాంశ్చ కృతనిష్ఠితాన్ |
లేహ్యా నుచ్చావచాన్ పేయాన్ భోజ్యాని వివిధాని చ || 15
- తథామ్ల అవణో త్తం సై ర్వివిధై రాగషాడభైః |
హారనూపుర కేయూరై రపవిధై ర్మహాధనైః || 16

- పానభాజన విక్షిప్తైః ఫలై శ్చ వివిధై రపి |
 కృతపుష్పోపహారాభూ రధికం పుష్యతి శ్రియమ్ || 17
- తత్ర తత్ర చ విన్యస్తై స్సుశ్లిష్టై శ్చయనాసనైః |
 పానభూమి ర్విదా వహ్నిం ప్రదీప్తే వోపలక్ష్యతే || 18
- బహుప్రకారై ర్వివిధై ర్వరసంస్కార సంస్కృతైః |
 మాంసైః కుశలసంయుక్తైః పానభూమిగతైః పృథక్ || 19
- దివ్యాః ప్రసన్నా వివిధా స్సురాః కృతసురా అపి |
 శర్కరాసవ మాధ్వీక పుష్పాసవ ఫలాసవాః || 20
- వాసచూర్ణై శ్చ వివిధై ర్దృష్టా స్తైస్తైః పృథక్ పృథక్ |
 సంతతా శుశుభే భూమి ర్మాల్యైశ్చ బహుసంస్థితైః || 21
- హిరణ్మయైశ్చ వివిధై ర్భాజనైః స్ఫాటికై రపి |
 జాంబూనదమయై శ్చాన్యైః కరకై రభిసంవృతా || 22
- రాజతేషు చ కుంభేషు జాంబూనదమయేషు చ |
 పానశ్రేష్ఠం తదా భూరి కపి స్తత్ర దదర్శ సః || 23
- సోఽపశ్య చ్చాతకుంభాని శీఘో ర్మణిమయాని చ |
 రాజతాని చ పూర్ణాని భాజనాని మహాకపిః || 24
- క్వచి దర్థావశేషాణి క్వచిత్ పీతాని సర్వశః |
 క్వచి న్నైవ ప్రపీతాని పానాని స దదర్శ హా || 25
- క్వచి ద్భుక్త్యాంశ్చ వివిధాన్ క్వచిత్ పానాని భాగశః |
 క్వచి దన్నావశేషాణి పశ్యన్ వై విచచార హా || 26
- క్వచిత్ ప్రభిన్నైః కరకైః క్వచి దాలోఽథై ర్థైః |
 క్వచిత్ సంప్రకృమాల్యాని జలాని చ ఫలాని చ || 27

శయనా న్యత్ర నారీణాం శుభ్రాణి బహుధా పునః |
 పరస్పరం సమాశ్లేష్య కాశ్చిత్ సుప్తా వరాంగనాః || 28

కాశ్చిచ్ఛ వస్త్ర్య మన్యస్యా స్స్వప్నంత్యాః పరిధాయ చ |
 ఆహృత్య చాబలా స్సుప్తా నిద్రాబలపరాజితాః || 29

తాసా ముచ్ఛ్వాసవతేన వస్త్ర్యం మాల్యం చ గాత్రజమ్ |
 నాత్యర్థం స్పందతే చిత్రం ప్రాప్య మంద మివానిలమ్ || 30

చందనస్య చ శీతస్య శీఢో ర్మధురసస్య చ |
 వివిధస్య చ మాల్యస్య ధూపస్య వివిధస్య చ || 31

బహుధా మారుత స్తత్ర గంధం వివిధ ముద్వహన్ |
 రసానాం చందనానాం చ ధూపానాం చైవ మూర్ఛితః || 32

ప్రవవౌ సురభి ర్గంధో విమానే పుష్పకే తదా |
 శ్యామావదాతా స్తత్రాన్యాః కాశ్చిత్ కృష్ణా వరాంగనాః || 33

కాశ్చిత్ కాంచనవర్ణాంగ్యః ప్రమదా రాక్షసాలయే |
 తాసాం నిద్రావశత్వాచ్ఛ మదనేన విమూర్ఛితమ్ || 34

పద్మినీనాం ప్రసుప్తానాం రూప మాసీద్యథైవ హి |
 ఏవం సర్వ మశేషేణ రావణాంతఃపురం కపిః || 35

దదర్శ సుమహాతేజా న దదర్శ చ జానకీమ్ |
 నిరీక్షమాణశ్చ తదా తా స్త్రిన్య స్స మహాకపిః || 36

హనుమతా అంతఃపుర స్త్రీదర్శన దోషపరామర్శనమ్
 జగామ మహాతీం చింతాం ధర్మసాధ్వసశంకితః |
 పరదారావరోధస్య ప్రసుప్తస్య నిరీక్షణమ్ || 37

ఇదం ఖలు మమాత్యర్థం ధర్మలోపం కరిష్యతి |
 న హి మే పరదారాణాం దృష్టి ర్విషయవర్తినీ || 38

అయం చాత్ర మయా దృష్టః పరదారపరిగ్రహః ।
 తస్య ప్రాదురభూ చ్చింతా పున రన్యా మనస్విनః ॥ 39

నిశ్చితైకాంతచిత్తస్య కార్యనిశ్చయదర్శినీ ।
 కామం దృష్టా మయా సర్వా విశ్వస్థా రావణస్త్రియః ॥ 40

న హి మే మనసః కించి ద్వైకృత్య ముపపద్యతే ।
 మనో హి హేతు స్సర్వేషా మింద్రియాణాం ప్రవర్తనే ॥ 41

శుభాశుభా స్వవస్థాసు తచ్చ మే సువ్యవస్థితమ్ ।
 నాన్యత్ర హి మయా శక్యా వైదేహీ పరిమార్గితుమ్ ॥ 42

స్త్రియో హి స్త్రిణు దృశ్యంతే సదా సంపరిమార్గణే ।
 యస్య సత్త్వస్య యా యోని స్తస్యాం తత్ పరిమార్గ్యతే ॥ 43

న శక్యా ప్రమదా నష్టా మృగీణు పరిమార్గితుమ్ ।
 త దిదం మార్గితం తావత్ శుద్ధేన మనసా మయా ॥ 44

రావణాంతఃపురం సర్వం దృశ్యతే న చ జానకీ ।
 దేవగంధర్వకన్యాశ్చ నాగకన్యాశ్చ వీర్యవాన్ ॥ 45

అవేక్షమాణో హనుమాన్ నైవాపశ్యత జానకీమ్ ।
 తా మపశ్యన్ కపి స్తత్ర పశ్యంశ్చాన్యా వరస్త్రియః ॥ 46

అపక్రమ్య తదా వీరః ప్రధ్యాతు ముపచక్రమే ।
 స భూయ స్తు పరం శ్రీమాన్ మారుతి ర్యత్నమాస్థితః ॥

ఆపానభూమి ముత్సృజ్య త ద్ద్విచేతుం ప్రచక్రమే ॥ 48

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే ఏకాదశస్కంధః